

Diuen que l'atur té solució, però tu què en penses?

Economia

Treball

JOSÉ IGLESIAS FERNANDEZ | 16/01/2013

Jose Iglesias Fernandez, del **Seminari d'Economia Crítica TAIFA**, refuta en aquesta peça l'article de Salvador Pueyo, de l'Assemblea Decreixement, publicat als Quaderns d'Illacrua de la Directa 297 sota el títol "L'atur té solució".

"La revolució de la consciència és inútil sense una revolució en la distribució del poder". Abbie Hoffman

En un **article** publicat als Quaderns d'Illacrua de la Directa i signat per Salvador Pueyo s'afirmava taxativament que "l'atur té solució". Sense dubtar de les bones intencions de l'autor, aquest proposa diferents mesures, com repartir el treball: "Augmentar el temps lliure de qui ja té feina, perquè qui no en té també pugui treballar". Amb molt poc marge d'error, podríem afirmar que qui proposa el repartiment del treball com a solució a l'atur "desconeix" que l'ocupació assalariada conté ja un primer repartiment del treball que es realitza durant la jornada laboral i que els treballadors, obligatòriament, han de cedir als empresaris que els contracten. De la relació de classe en el món del treball es desprèn que no pot haver ocupació digna si aquesta és la base de l'explotació del treball. És a dir, com afirmen Marx i Engels al **Manifest Comunista**, "la condició d'existència del capital és el treball assalariat". Llavors, si l'ocupació no és digne, tampoc el treball és digne, doncs l'explotació mai serà digna. Ja n'hi ha prou de reclamar ocupació digna, treball digne i explotació digna. Ja n'hi ha prou de proposar un "segon repartiment" del temps pagat entre els treballadors explotats amb els treballadors marginats, o expulsats del treball assalariat per part dels empresaris.

L'explotació pura i dura per part dels empresaris és l'únic objecte de l'ocupació assalariada, estigui repartida o no, i aquest fet, no l'expliquen els defensors del "repartiment" (1). Les propostes i la lluita han de ser contra el capital, contra la riquesa, i no, com permanentment ens bombardegen, de lluitar contra la pobresa. És a les relacions de desigualtat entre treballadors i empresaris, proletariat i burgesia, on resideix el poder de domini que exerceix el capitalisme.

Som milions els que patim el capitalisme com a organització social. L'atur és una peça (relació) indispensable, tant com el cor i el sistema sanguini ho són per a l'ésser humà. El recurs a l'atur és un mecanisme de poder que els capitalistes utilitzen freqüentment per contenir els salaris a nivell de manteniment i reproducció de la força de treball, la precarietat en els contractes que permetin l'ocupació a la carta, un mínim de salubritat en les condicions laborals, i controlar la capacitat de lluita potencial que pot tenir la classe obrera. Sense aquest instrument, els capitalistes haurien d'apel·lar a òrgans de repressió més dura, com són les forces de seguretat o l'exèrcit en moments d'insurrecció popular. Per tant, l'atur és una arma de repressió psicològica. A més, cal recordar que el capitalisme es troba en un moment històric en què està transmutant les estructures sistèmiques que el conformen: concentració de la propietat privada i disseny de nous òrgans de poder, reconversió dels sistemes de producció i distribució, dels espais d'intervenció (reducció de l'àmbit públic a favor de l'àmbit privat), de la lògica d'acumulació i els mecanismes de repressió, etc. Ignorar aquestes transmutacions condueix fàcilment a pensar en solucions dins del capitalisme com les que estem avaluant críticament. El capitalisme no canvia les seves funcions estructurals, per molt que transmuti el seu model d'explotació i apropiació de la riquesa.

Em semblen inaudites les mesures que es suggereixen per eliminar (o simplement reduir) l'atur mitjançant proclames a favor del decreixement, el consum responsable, la reducció de la jornada i altres tantes propostes bastant esotèriques **(2)**. Esotèriques en el sentit que no tenen en compte la frase d'obertura: la revolució de la consciència és inútil sense una revolució en la distribució del poder. És en base a aquests arguments el que em permeten concloure que són propostes que formen part d'un "fetixisme totèmic", que respecto però no comparteixo.

El decreixement, genera subconsum, i l'evolució d'ambdós elements dins del capitalisme l'únic que desencadenen és atur i totes les conseqüències que apareixen amb la pobresa. Des d'un altre angle, el de l'existència dels límits del creixement, molt utilitzat pels ecologistes i partidaris del decreixement, Elmar Altvater deixa ben clar, en aquesta **entrevista**, com hem d'enfocar aquest argument: "no hi ha cap escapatòria del dilema dels límits del creixement, del dilema entre l'imperatiu capitalista d'acumular i els límits que ens fixa la naturalesa. A llarg termini és inevitable una reducció del creixement i, per tant, una economia de decreixement. No obstant això, m'inclino per dubtar que alguna cosa així pugui succeir en el si del mode de producció capitalista, ja que de-crèixer significa també des-acumular capital. I això no és clar en molts dels representants de la teoria del decreixement". Contra això, i com sosté Robert Kurz a aquest **article**, hem de sostenir que la crisi, la crítica i la superació de l'estructura capitalista tenen prioritat, perquè la destrucció de la natura és una conseqüència, no la causa de la barrera interior d'aquest sistema.

(1) Sobre els autors i les diverses posicions del debat, veure José Iglesias Fernández. "Del reparto del trabajo al reparto de la renta". Mientras tanto, nº 61, Primavera 1995.

(2) José Iglesias Fernández. Sobre el decrecimiento y otras rendiciones. Interpretación crítica sobre el decrecimiento y el consumo responsable (2010), i La miseria del decrecimiento. De cómo salvar el planeta con el capitalismo dentro (2011). A Ediciones Libreando/ Zambra/ Baladre.